

David v Saulov? tábo?e

Převod materiálu

Tomáš Pavelka

Pořadí v lekci

63

1 Samuelova 26

Postřehy pro učitelku

Zífejci p?išli ?íci Saulovi do Gibeje (1) Zífejci prásknou Davida již podruhé (poprvé 1 Sam 23,19n).

Podobně jako v minulé kapitole u Lámana, vidíme, že Davidova zásluha o obranu celého Izraele je zapomenuta. Pro mnohé je d?ležit?jší zavd?ít se Saulovi. Ten sice zdaleka není tak schopný ani tak ob?tavý jako David. Ale je u moci. David je na út?ku a to Zífejc?m sta?í na to, aby s ním zacházeli jako s kriminálním. Jejich postoj bychom si mohli p?iblížit takovým tím „v televizi ?íkali, že David je zlo?inec“.

Saul hned sestoupil do poušt? Zífu se t?emi tisíci muži vybranými z Izraele (2) O síle Davidovy družiny jsme se dozv?d?li naposledy v 1 Sam 22,2 – bylo to ?ty?i sta muž?. Saul proti Davidovi nasadil elitní jednotku t?i tisíce muž?, zhruba sedminásobnou p?esilu.

David totiž vyslal zv?dy a zjistil, že Saul opravdu p?itáhl. (4) V 1 Sam 24 Saul dokonce hlasit? plakal nad tím, že Davida nespravedliv? pronásleduje. Asi není d?vod pochybovat, že to myslel up?ímn?. Ale na Saulovi vidíme p?esn?, jak funguje h?ích. Jak ?lov?ku po ?ase vždycky otrne a ?ekne si „te? bych mohl p?eci jen provést, co jsem si tehdy usmyslel“. Tehdy, když Saul litoval, byl ohromen ohrožením i dobrotou Davida. Te? má pocit, že má všechno pevn? v rukou. Pro každého z nás je vlastn? nebezpečný ten pocit, že máme všechno pevn? v rukou a že se bez Boha obejdeme. Možná je pro nás lepší, cítíme-li se malí?ko ohroženi, trochu nejistí v život?. Jak vidíme, David vyslal zv?dy, takže Saulov? stálosti také už p?íliš nev?il.

Abnér a lid leželi kolem n?ho. (7) Abnér byl Saul?v generál. Král byl sice vrchním velitelem vojska, ale dával obvykle jen „celkové zadání“; kam nebo proti komu se má táhnout. Jeho generál se pak staral o technické provedení akce, dával jednotlivé rozkazy atd., do ?ehož král samoz?ejm? mohl zasahovat. Ale šlo o to, že si král musí zachovat ?istou hlavu, král dával každému tažení myšlenku a zajiš?oval je svou autoritou, svou osobností. Abnér jako nejbližší Saul?v pod?ízený byl odpov?dný za Saulovu bezpečnost; proto se mu pozd?ji David posmívá.

B?h ti dnes vydal do rukou tvého nep?itele.(8) Je t?eba být velmi opatrný s tím, aby si ?lov?k každou výhodnou p?íležitost vykládal jako Boží znamení a Boží v?li. Že se n?co da?í ješt? neznamená, že je to Boží v?le. A každý nezdar naopak neznamená Boží trest. B?h vyjád?il svou v?li svým Zákonem a ve slovu svého Syna. Tyto v?ci se musí sledovat a plnit, a? se da?í, nebo neda?í. A v žalmech slyšíme mnoho o tom, že se ?lov?ku ?asto nevede, i když plní Boží Zákon. Na Písmo a učení církve je t?eba dbát vždy víc než na osobní pocity.

Te? dovol, a? ho jedinou ranou p?irazím kopím k zemi (8) David už jednou (1 Sam 24) m?l šanci zabít Saula. Jen se k n?mu ale p?iplížil a na d?kaz mu od?ízl kus plášt?. Abíšaj si pamatuje, že David tehdy šanci nevyužil. A pamatuje si také, že necht?l Saula zabít, protože je to Hospodin?v pomazaný. Abíšaj se tedy domnívá, že by celou v?c šlo vy?ešit tak, že by Saula zabil n?kdo jiný, než David – když se Davidovi nechce. Ale takhle v?ci nefungují. Když je n?jaká v?c nesprávná, nem?žeme ji nechat ud?lat n?koho jiného a tak si uchovat ?isté svědomí. Co je špatné, v tom máme bránit i druhým.

kdo vztáhne ruku na Hospodinova pomazaného a zůstane bez trestu? (9) V celém Písmu (i v učeních církve) se rozlišuje mezi „úřadem“ (ordinací, funkcí) a tím, kdo ho vykonává. I když je Saul zlý nerozumný král, pořád zastává úřad, ustanovený od Boha. Bůh dal lidem úřast na své moci, svěřuje lidem úkoly, které nemůže nikdo zvládnout úplně na jedničku. V takových úkolech jednají lidé na místě Boha a útok na něj byl útokem na samotného Boha. Kdyby měli mít lidé úctu a autoritu i na základě svých schopností a charakteru, kdyby se měli poslouchat jen dobré příkazy, nebyla by žádná stálost na světě, protože každý člověk má své silnější a slabší chvíle. Kromě toho, každý může mít svůj názor na druhého a na jeho příkazy, třeba i mylný názor – pak by si každý poslouchal podle své chuti a lidé by tak nemohli dělat nic společného. Systém, kdy lidé náčelníka poslouchají, jen když se jim jeho příkazy líbí, byl u mnoha severoamerických Indiánů – a z tohoto důvodu často nedokázali obstát proti svým nepřítelům i ve chvílích, kdy měli všechny výhody na své straně. Církev dodnes učí, že kázání a svátosti mají platnost i od nehodných duchovních. A i zkušenost potvrzuje, že i morálně zkažení duchovní mají někdy kázání, která skutečně promlouvají lidské srdce. Boží moc a boží dary totiž nejsou z člověka; Bůh je propůjčuje těm, které rozhodl vybrat pro svůj úkol.

Jakože živ je Hospodin, jistě jej Hospodin zasáhne (10) Na těchto slovech vidíme, že David nemiluje Saula nějakou opíší láskou. Saul mu už překonává leze na nervy – ale David nechává trest na Bohu. David je pro nás příkladem: Přiznává si, že Saula nemá rád a nepřejde mu nic dobrého, ale nic proti němu nepodniká. Náš sklon je nepřiznat si, že někoho nemáme rádi ale přece s ním jednat, jako bychom ho rádi neměli.

padla na něj mrákota od Hospodina (12) V příběhu tedy nejde jen o prostý hrdinský kousek, spánek Saula a jeho služebníků je nadpřirozený. Teď se i potvrzuje, jak dobře David udělal, že na Saula nevztáhl ruku. Dostal se k němu ne vlastní chytrostí, ale Boží pomocí. Věbec to nemuselo vyjít. Když mu včel takto nezasloužil vyšla, pro zmenu tedy zase nemůže on udělat, co by asi chtěl a co se samo nabízí. Není to jeho úspěch a tak musí hrát podle Božích pravidel.

takže mezi nimi byl značný prostor (13) Tj. David je v bezpečné vzdálenosti, aby ho nemohli chytit. Proti svým nepřítelům teď bude bojovat humorem. Snad poznají, jak pošetilé, směšné je jejich jednání. A když ne, aspoň se bude smát David a nebude muset plakat nad nevděkem krále, bývalých spolubojovníků i mnoha lidí v Izraeli. Pokud to jde je lepší se vlastním nesnázím umět smát, než nad nimi hned plakat.

Kdo jsi, že voláš na krále? (14) David ovšem volal na Abnéra (který zřejmě neodpovídal, protože buď ještě spal nebo nevěděl, kdo na něj volá, nebo zatím vyčkával). Abnérova odpověď taky asi znamená „kdo jsi, že rušíš krále, že hulákáš poblíž tábora, ve kterém je král. Ale možná v tom může být i skrytá, zlověstná touha Abnéra stát se králem po Saulovi. Abnér je ten, kdo vyčkává v Saulově stínu.

Jsi přece muž. Kdo je ti v Izraeli roven? Proč jsi nestěžíš krále, svého pána? (15) Tomu odpovídá i další Davidova řeč. Saul se obává svého bývalého pobočníka Davida. Nesnesl ho, bojí se, že ho David jednou přivrací o moc. Ve skutečnosti má možná vedle sebe pobočníka, který na moc čeká daleko tišeji. David se Saulem jednal přímo, nedával si před ním pozor. Tento Abnér si naopak dává pozor velmi – například se nezastane Davida, i když všichni vědí, že ho Saul pronásleduje nespravedlivě. Po Saulově smrti Abnér dosadí na trůn Saulova syna Íš-bošeta, ale později přejde na Davidovu stranu. Z jiných událostí je vidět, že Abnér nebyl úplně špatný člověk – ale vždy především sloužil tomu, kdo měl moc a moc je včel vratká.

jste syny smrti, protože jste nestěžili svého pána (16) David ukazuje, že je vlastně oddanější, než Saulovi vlastní služebníci. A je v tom možná ještě něco – Saulovi služebníci jsou pochlebníci. Nestěží především Saulovu duši, nikdo z nich se mu neodvážá říci, že dělá něco špatného, když pronásleduje nevinného Davida. Člověk nemá lidem moc mluvit do života, ale před opravdu velkými chybami by je varovat měl.

Je to tvůj hlas, můj synu Davide? (17) Jako vždy, když Saul vidí jasný důkaz, když je přemožen, probere se. Ale pak to zase bude stejné. Proto je tak důležitá věta: „Jsme spaseni v naději; naděje však, kterou je vidět, není už naděje. Kdo něco vidí, proč by v to ještě doufal? Ale doufáme-li v to, co nevidíme, trpělivě to očekáváme.“ (Řím 8, 24n) Víra v nás udržuje stálost – i vříd druhým lidem – a brání nás proti výkyvům nálad.

Jestli t? proti mn? podn?cuje Hospodin, nech? p?ijme v?ni ob?tního daru. (19) David poznává, že pokoj mezi lidmi není n?co p?irozeného. Proto je B?h nazýván Dárce pokoje. Kdyby B?h lidi nesmi?oval, navzájem by se sežrali, protože každý má o mali?ko jiné zájmy. Sta?í, aby cht?l ?lov?k *trochu* n?co jiného a už nem?že snést druhého, který chce n?co podobného, ale trochu jinak. To, že ?lov?k nedostal p?esn?, co cht?l, ho ?asto dráždí nejvíc. David (jako prorok) poznává, že lidi m?že smí?it jen ob??. My dnes víme, co mu bylo skryto, že totiž jde o ob??. Ježíše Krista na kříži. Ve starém Izraeli byla taková ob?? společná hostina, kdy krev zví?ete byla vylita na oltá? o ob?tníci je společn? sn?dli.

Vždy? m? dnes zapudili, abych se nemohl podílet na Hospodinov? d?dictví, jako by ?ekli: Jdi soužit jiným boh?m. (19) Jak ?ekl Cyprián, nemá Boha za Otce, kdo nemá církev za matku. Bohu jde sloužit je ve společenství jeho lidu. Dokonce Kristus sám za svého pozemského života kázal v synagogách a ú?astnil se slavností v chrám? – i když ohlásil, že chrám bude rozmetán. B?h ur?il lid, ke kterému má ?lov?k pat?it, když chce Boha uctívat. Tím je Izrael a dnes se jím stala církev. Ve Starém Zákon?, i když Izrael a jeho kn?ží a p?edáci ?asto bloudí, se p?ece žádná z biblických postav neodtrhne a nezaloží si vlastní společenství. Pokud tohle n?kdo ud?lá (jako Jaroabeám, když založil vlastní svatyni v Bét-Elu), vždy to špatn? dopadne. Zkrátka, nejde být k?es?anem mimo církev.

Hle, jaký význam jsem dnes p?ikládá tvému životu, takový význam a? p?ikládá Hospodin životu mému a vysvobodí mne z každé úzkosti! (24) Je tu snad trochu poznat, že si David uv?domuje, že kdyby zabil krále, kdyby ukázal, že se to smí, sm?l by pak každý zabít i jeho, až bude jednou králem. V d?jinách to tak skute?n? je, že když se ukáže, že je vládu možné odstranit vraždou nebo povstáním, nový vládce, vít?z, bývá pozd?ji odstran?n úpln? stejn?, jako on sám n?koho odstranil. Tak t?eba hojn? v Africe 50–80. let nebo ještě d?íve v Jižní Americe. A ještě spíše se zde v p?edzvti ozývá Ježíšovo „Jak chcete, aby lidé jednali s vámi, jednejte i vy s nimi“.

David pak šel svou cestou a Saul se vrátil ke svému místu. (25) Tedy je vid?t, že úplné smí?ení nenastalo. Nejspíš proto, že už zde proti sob? stojí dv? ozbrojené skupiny. Pokušení použít sílu se z obou stran zdá p?íliš velké. Ob? strany na sebe jako by mí?í pistolí a ani jedné se nechce ji odhodit – musejí od sebe tedy odcouvat.

Osnova výkladu

1. Nevd??ní Zífejci udají Davida, Saul zapomene na svou lítost.
2. David se proplíží do tábora, aby ukázal, že nechce Saula zabít, i když by mohl
3. Abíšaj chce Saula zabít, když David nechce, ale i to by bylo zlé
4. David ?íká, že kdo má od Boha úkol, je nedotknutelný. Nechává pomstu Bohu
5. David se z hory vysm?je Saulovu táboru, ukáže, že Saulovi služebníci se o Saula starají mén?, než David
6. ?ekne Saulovi, že by je m?l smí?it B?h
7. A že chce být sou?ástí Izraele, aby mohl uctívat Hospodina
8. Saul op?t lituje. Ale všichni jsou moc ozbrojení, a tak jedni od druhých odtáhnou

Kam dále

[NŠ Louny](#)

Katechetické cykly

[NŠ Louny](#)

Biblický odkaz (kat)

[1 Samuelova 26](#)